

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Brassó, színház-utca 123. sz. a.
Kórodi-féle ház, II. lépcső, I. em.,
hol a szerkesztő hétköznapiakon délelő
9-11 óra között,
Bologna, nester-utca 325. sz. a.
hol minden délután található.
A lap szellemi részét illető min-
den közzététel, valamint
az előfizetési pénzek és hirdetések
bérmentesen ide küldendők.
Kéziratok vissza nem adtnak.

BRASSÓ

ELŐFIZETÉSI ÁR
helyben házhoz hordva, v. vidékre
postán küldve:
Egész évre 7 frt félévre 3 frt 50 kr
negyedévre 1 frt 80 kr.
Külföldre egész évre 20 frank.
HIRDETÉSEK DÍJA:
4 hasábos gármond-sor helye 5 kr (1-10 sor
helye 50 kr.) Nagyobb és többszöri hírde-
tésenként kedvezmény.
Minden egyes hirdetés bérletdíja 30 kr
Nyílt-tér sora 10 kr.
Hirdetések és nyílt-tér előre fizetendő

Politikai, társadalmi, közgazdászati, közművelődési és szépirodalmi lap.

MEGJELENIK HETENKÉNT HÁROMSZOR: KEDDEN, CSÜTÖRTÖKÖN és SZOMBATON.

Hirdetések felvételnek: Brassóban a kiadóhivatalban; Budapesten: Lang Lipót, Haasenstein és Vogler (Jaulus), Dukas és Mezei, Goldberger A., Eckstein Bernát; Bécsben: Daube G. L. s társa, Haasenstein és Vogler (Otto Maasz), Schalek Henrik, Oppelik Alajos, Dukas M.; Berlinben: Rudolf Mosse; Frankfurtban: Daube G. L. és társa hirdetési irodájában.

17. szám.

Brassó, Csütörtök, február 10-én.

III. évfolyam 1887.

Nagy-Küküllőmegye s az E. M. K. E.

Az „Erdélyrészi magyar közművelődési egyesület” nagy-küküllőmegyei fiókegylete ma tartja első rendes közgyűlését gróf Bethlen Gábor elnöklete alatt. A gyűlés tárgysorozata mult számunk közölte. Ma néhány sort akarunk magának az ügynek szentelni.

Mikor az E. M. K. E. általános szervezkedése megindult, már Nagy-Küküllőmegyét készen találta. Ott már a talaj régen elő volt készítve s csak alkalomra vártak, míg a világ elé léphetnek.

A segessvári magyarság tömörülése s egyáltalában a megyei magyarság összevonása egy középponttal — Segesvár — nem mai keletű. Tíz évvel ezelőtt kezdte meg e munkát gróf Bethlen Gábor. A kulturegyelet csak megke-reasztelte azt a gyermeket, mely ott tíz évvel ezelőtt született; a kulturegyelet csak fejlesztette, erősítette azt a csemetét, mely ezelőtt tíz évvel kelt ki az anyaföldből s ma már izmos fává nőtte ki magát.

Pedig hát Küküllőmegyében sokkal nehezebb szerepe van egy kulturegyletnek, mint akár nálunk Brassóban is. Itt a városban mégis van számra nézve tízezer magyar ember; van nagy magyar intelligencia a hivatalnoki karon kívül; van gazdag magyar kereskedő és iparos elem, szóval minden tekintetben számot tevő magyarság. Ép úgy ott van a hétfalusi magyarság egy tömör egészben, ha mindjárt szegény, földhöz ragadt is, — de elvégre mégis csak magyar.

Ámde Nagy-Küküllőmegyében hol találjuk a magyarságot? Van egy csekély számú magyar birtokos elem s arisztokrácia és van csekély számú magyar tisztviselő. E körül forog a magyarság ügye, ezek képezik a nagy-küküllőmegyei magyarságot. — Nagy különbség van egy tömör tábor s egy szétszórta levő sereg között. Brassó egy közös tábora a mi magyarságunknak; de ott van egy kevés Segessvárt, egy kevés Medgyesen, Szent-Agothán s más kisebb-nagyobb helyeken.

De nincs egyetlen helye sem, mely 2000 magyar lakosnál többel bírja. Ép az a di-csőség, hogy kevesen, csekély eszközökkel tudtak ellentállani, sőt gyarapodni a talnyomó többség daczára, mely bizony soha jó szemmel nem nézte azon helyeken a magyarság

erősödését. Segessvárt csak az a csekély számú, de annál lelkesebb magyar hivatalnoki kar teremtette meg a magyarság között azon társadalmi életet, melyet nagy városok nélkülöznek. Az a csekély számú magyarság tartja fenn humánus és kulturális intézményeit, melyek mint nálunk is, ott sem követelnek csekélyebb áldozatokat.

Hisz Medgyesen, ezen ősi tulzó szász városban szász eredetű, de tiszta magyar érzelmi férfiak állnak élén a magyar kaszinónak. Nem sajtáságos jelenség-e ez? Nem feltűnő-e az, hogy ugyanott egy szász eredetű, de jó magyar érzelmi ügyvéd, egyik leglelkesebb bajnoka az „E. M. K. E.”-nek? — Valóban, ritka tünemény!

Mit jelent ez? Azt-e, hogy azok a szász férfiak feladták nemzetiségüket s a magyarok karjaiba vetették magukat, mert érdekük követelte? — Nem! Ez csak annak fényes bizonyossága, hogy a nagy-küküllőmegyei magyarság népszerűsíteni tudta a magyar érdekeket az idegen ajkuak józan része előtt; hogy meg tudták értetni ezekkel, miszerint Magyarországon azonosnak kell lennie a nemzetiségek érdekeinek a magyar érdekekkel; hogy csak egy hatalmas Magyarország képes hathatósan megvédeni a józan nemzetiségűek érdekeit. — Bizonyítják ezt nemcsak azok, kik ott élén állnak a magyar társadalmi mozgalmaknak, hanem azon nagyszámú polgártársaink, kik azon megyéből önként, minden presszió nélkül — mert hát szabad polgárookra ki gyakorolhat pressziót? — léptek be tagjaivá az „Erdélyrészi magyar közműv. egyesület”-nek.

A nagy-küküllőmegyei magyarság feje egy élő magyar program. Az ő személye elég arra, hogy összetartsa a magyarságot és tiszteletet szerezzen neki mindenütt. Az ő személye, különösen mióta összeforrt az „E. M. K. E.”-tel, élő programja a magyar államiságnak. Gróf Bethlen Gábornak kell élén állani ott, hol ily eredmények eléressenek. S ő nemcsak ezen országos testületnek, hanem a nagy-küküllőmegyei fiókegyletnek is elnöke, mely ma tartja első közgyűlését, proklamálódó, hogy Nagy-Küküllőmegyében ma már egy minden körülmények között számot tevő magyarság van, mely a magyar állameszme képviselőjében ott áll egy élő védőbástyaként — szemben a muszka Skariatín tábornok em-

lékszozával, hirdetendő, hogy e magyarság minden tagja vérével védi meg — ha kell — e hazát.

Az „Erdélyrészi magyar közművelődési egyesület”-re nagy teendők várnak Nagy-küküllőmegyében. A szétszórta magyarságot kell fentartani, művelni, gyarapítani. A fiókegylet s vidéki körei a lefolyt évben is megtettek mindent, a mit tehettek. Kézzel fogható, t. i. oly eredményt, mely a világ előtt is olyan-nak vétetnék, nem mutathat ugyan fel. De a munka eddig a szervezkedés, az adatgyűjtés nagy munkája volt. Csak ezután, ha lesz anyagi mód is reá, fog következni a gyakorlati tett.

Kétségtelen, hogy a mily sikert él az erköcsi és szellemi tömörülés terén, olyant fog elérni a gyakorlati téren is.

Üdvözljük a nagy-küküllőmegyei magyarságot mai ünnepe alkalmából!

Belföld.

Brassó, febr. 9-én. (Trefort ünnepeltetése.) Trefort Ágoston, vallás- és közoktatásügyi minisztert 70-ik születésnapjának alkalmából a tisztelgők egész sorozata kereste fel lakásán. A fővárosi tantestület küldöttségének élén a tanfelügyelő üdvözölte a minisztert. Továbbá tisztelgett Trefort miniszternél a belvárosi szabadelvűpárt küldöttsége is, felkérvén őt, hogy a jövő választásnál a jelöltséget fogadja el. Trefort a jelöltséget elfogadta, általános vonásokban röviden jelezvén programját. Az említettekén kívül még több testület és egyesek tisztelegtek a miniszternél, kifejezvén meleg szerencsekívánataikat.

Brassó, febr. 9-én. (Országgyűlés.) A pénzügyminiszterium költségvetését tárgyalta 7-én a képviselőház, mely az egyenes adókig haladt a tárgyalásban. A szóáradat mindjárt a központi igazgatás cziménél indult meg, hol Enyedi Lukács az Ausztriával való kiegyezési tárgyalások iránt intézett pár kérdést a pénzügyminiszterhez, ki azokra meg is felelt. Legelőkelőbb discussió fejtett ki a földadónál, hol Hoitsy Pál határozati javaslatot terjesztett be, mely szerint a földadó a következő öt év alatt nem emelhető. Tisza Kálmán és Hegedüs Sándor előadó alaposan és meggyőzően mutatták ki Hoitsy számításainak túlzásait és fallacziáit s a miniszterelnök kifejté azt is, miért nem fogadható el Hoitsy határozati javaslata. Szóltak még Pap Elek, Andreanszky és Ha-

A „BRASSÓ” TÁRCZÁJA.

Hullott levelek.

III.
(Vége.)

A szerelem addig édes, míg lelkünknek titkolt álma csak; míg magunknak sem valljuk be, nem akarva szentségtörést követni el a titkon, melyet örökre rejtegetni akarunk. Az első szerelem olyan, mint a patak szelid hullámain ringó csolnak, melyet szellő öbresszt, szellő altat el, de a mely az első hullámcsapás alatt ezer darabra tépve megsemmisül s nem marad meg belőle egyéb, mint egy megrongált, partra vetett deszkaszál, — mint a költő mondja: a fájó emlékezés.

Első szerelmem históriája ez. Szerettem ifju szívem egész hevével — s aztán a csalódás vihara összetörte azt a kedves kincset, melyet tavaszi napon álmodék s nem hagyott meg egyebet belőle, mint egy maig is őrjöngt hervadt virágot, mely egyre eszembe juttatja a mult napok boldogságát.

... Egykor kedves alkonyórán álmodozva néztem ki kis kertünk rácsos ajtaján. Ekkor úgy tet-szett nekem, mintha a magas égből valami fényes csillag szállt volna le s amint közelebb ért, tisztán kivettem egy női alak körvonalait, a szöke selyemfű-

töket, a felhőcsipkés köntöst s hosszú aranyszárnyakat, miket odasímitott kare su termétéhez. Egészen közel lépett hozzám, hókezeivel megérinté lázas homlokom s aztán a kép, az égi látomány eltűnt előlem. E percztől kezdve száz meg száz gondolat járta át agyamat s egy különös édes érzés reszketteté meg egész valomat. A gondolat, az érzés alakot öltött lelkemben, szemem előtt száz és száz kép vonult el s vittek, ragadtak magukkal fel . . . fel a magasba. — De ah! az etherikus légkör, a csillagfény mosolya, mely után vágytam lenni a földön, hidegen hagyott, midőn ott valék s örült vágyam üzött tovább fel, az elérhetetlen Parnassus magaslatára. Oh kába vágy, örült gondolat! A Parnassusra csak lassan, lépcsőnként lehet feljutni s a ki vakmerőn a tetőre hág, az visszaesik onnan, vissza a föld porába, mely kárörömmel temeti karjaiba a vakmerőt, ki avatatlanul mert a magasba törni.

... És én most itt vagyok a föld porában, százszoros kinnal érezve e semmiségemet!

A kék egen felhő felhőre nehezedett s komor szárnyaival besötétítette a láthatárt. A virágok ijedten huzták be apró fejcskéiket s a dalos madár remegve hallgatott el a bokor sűrűjében; csak a száza-dos tolgok ifjú hajtásai verődtek össze zajongva

védtelenül. Hűvös, fagyos őszi szél dúlt a tavaszi tájon. A patak vize besűrűsödött letépett levelekkel, s a napsugár egy utolsó haragos pillantást vetve az erdő tisztására, eltűnt a felhő mögött.

Oly elszomorító volt e kép május-napon! A kis virágot, mely a szellő balzsamos érintésére várt s a napsugár enyhe melege után esengett, ezer foszlányba tépve ragadta magával a dühöngő szélvész. Azok az apró barátságos zöld levelkék, melyek nőni, fejlődni reméltek: összezsugorodva sürítették be a hegyipatak előbb tiszta tükörét. Minden, mi a tavaszra vallott, megsemmisülten feküdt lábaim előtt, s a természet ez iszonyu munkájában egy hang belsőmben azt sut-togta: Ilyen lehet egy ifju ember lelke, a kinek hitét, reményét a kora csalódás dere fagyasztá meg, kiölve belőle mindent, melyből egy új élet fejlődhet-nék valaha!

És én felebredtem. Az ég azurján alig lebegett egy-egy apró barátságos felhő; a virágok vigan himbálóz-tak az enyhe tavaszi szellő érintésére, s a madár is dalolt az erdő sűrűjében.

Hanem azt a sötét árnyat ott láttam a viz tükörén, a mint komoran mereszté re-ám szemem!

Emil.

viár, majd ez utóbbinak felelve, Szapári pénzügyminiszter.

Brassó, febr. 9-én. (A pénzügyminiszter lemondása.) Gr. Szapary Gyula pénzügyminiszter lemondása tudvalevőleg már legközelebből várható. Hogy a tárca ideiglenes vezetését a kormány melyik tagja fogja elvállalni, az iránt még nem történt megállapodás. Tény azonban, hogy Wekerle Sándor miniszteri tanácsos pénzügyminiszteri államtitkárrá fog kinevezettni.

Külföld.

Brassó, febr. 10. A »P. C.« egyik tudósítójának alkalma volt az angol kormány egy tagjával beszélgetni, ki jó barátságban van Salisburyval, s állandó összeköttetést tart fenn a német és orosz felsőbb katonai körökkel. Az angol államférfi határozottan tagadta azt, hogy Bismarck herceg támadást tervez Franciaország ellen. Egy új háború nagy szerencsétlenség volna Németországra s ellenkeznék egy a német császár mint a kormány és a nép akaratával. Franciaországban, igaz, hogy ott egy politikai árnyalat fentartja a revanche eszméjét, de ezt csak egy európai háború esetében s akkor lehetne keresztül vinni, ha abban Franciaország szövetségesre talál. Ezt viszont csak az idézhetné elő, ha a bolgár kérdés háborút okozna, minthogy attól sokáig Németország nem tarthatná magát, s Franciaország nem állhatna ellent annak a kísértésnek, hogy a lekötött Németországot megtámadja. Ez tehát olyan európai háború volna, mely föltöbb hátrányos Angliára nézve, még ha abban nem venne is részt. Salisbury lord is jelen tékenyen szelidítette a bolgár kérdésben az ő orosz-ellenes nézeteit, s ezért mindent el fog követni, hogy a békés megoldást lehetővé tegye, még az angol szempontoknak részben feláldozásával és az orosz igényekkel szemben való engedékenységgel is.

Brassó, február 9-én. Az oroszok a mi barátaink. Ezt igyekszik bebizonyítani a Genfben megjelenő »Kolokol« című orosz ujság. Okoskodása a következő: Bismarck még egyszer el akar banni a francziákkal a maga módja szerint, hogy aztán jó hosszú időre biztosítsa ez oldalról Németország nyugalmát. Ezért Orosz- és Ausztria-Magyarországot akarja egymásra uszítani és őket ártalmatlanokká tenni. Az oroszoknak tehát épen az a valódi ellensége, mely tanácsadó jó barátjának tünteti fel magát. — Ausztria bizonyára nem akarja nagyobbítani területét Oroszország rovására; ez utóbbi se irigyelheti az előbbinek lengyel, tói és román alattvalót: az oroszokra ráfogott pánszláv eszme pedig csak a katonai udvaroncok rügeszméje. Felhívja tehát az oroszokat, hogy egy háború esetén a magyarok- és osztrákokkal szemben »méltóan« viseljék magukat, mert ezek sohasem voltak az orosz ellenségei.

Román lapszemle.

Mikor én azt a vezércikket, a melyet a »Gazeta« után itt megismertetni akarok, végig olvastam, bizony nem bántam meg, hogy lapunk t. olvasóival közelebbi szemlénkben azt a Marzescu senator által rendezett, de esütörtököt mondott kulturharcot megismerttettem. Ugyan azt teszi a »Gazeta« is idei 20-ik számának vezércikkében. Ő azonban nem arra a következtetésre jut, hogy nem eszélyes most Romániában kulturharcot kezdeni, hanem arra, hogy nincsen a föld kerekén olyan eszményi tanszabadság, mint Romániában és nincs olyan absolutismus (?) mint Magyarországon.

Annyi esze mégis van, hogy annak a dicsőített romániai tanszabadságnak a bebizonyítására nem idézi a moldovai magyar róm. katolikusokat, kik Moldvának ép olyan régi ős lakói, mint maguk a moldovániaiak, hanem főlemlegeti azokat az idegen uralkodók védelme és támogatása által fentartott felekezeti s többnyire elemi iskolákat, a melyeket idegen alattvalók gyermekei látogatnak oly célból, hogy anyanyelvüket külföldön is megtarthassák. Ezekben az apró-cseprő elemi iskolákban van az a hallatlan szabadság, hogy a román kormány nem követeli a román nyelv tanítását.

Igaz ugyan, hogy ezekben nem követeli a »Gazeta« szerint a román kormány, hogy a román nyelvet tanítsák és mégis tanítják csaknem mindenikben. Hogyan? Hát önként, saját jószántokból, dacára, hogy azon gyermekek szülei nem román alattvalók, hanem a német birodalom és más európai birodalmak alattvalói.

Ez aztán a szép szabadság! Az ám, mert ha Romániában akárki fia s akár melyik hatalom alattvalójának a gyermeke, még nem tanulja az állam nyelvét, ott ugyan meg nem él, elmehet zabhegyezni. Be-

lőttük fekszenek romániai konzulatusaink december havi jelentései, melyek kivétel nélkül konstatálják, hogy Románia lakosságának zöme ellenzi a vámháború folytatását. Így a Fokschani konzulatusunk

vét, ott ugyan meg nem él, elmehet zabhegyezni. Be látták ezt az idegen hatalmak Romániában lakó alattvalói és önként, saját költségükön tanítják az állam nyelvét. Már ez aztán megélhetési eszély és tiszteletnyilvánítás azon állam és annak nyelve iránt, melyben ők üzletet folytatnak. Ha a magyarhoni románok, szászok, tehát nem is idegen hatalom, hanem a magyar király alattvalói is annyi tisztelettel viseltettek volna azon magyar állam nyelve iránt, melynek ők is polgárai, mint Romániában teszik az odavándorolt németek, magyarok, görögök, tehát idegen alattvalók: bizonyos, hogy soha sem lett volna szükség az 1819. évi törvényre, mely az állam nyelvét a nem magyar ajku iskolákba bevitte. Tehát nem a magyar kormány a zsarnok, az absolut, hanem az állam nyelve elleni tiszteletlenkedő izgatók azok, a kik még ma is rettentő elnyomásnak hirdetik azt, hogy a nem magyar nyelvű gyermekeknek alkalom adatik arra, hogy az állam nyelvét megtanulják. Ha a »Gazeta« magyar lap volna, ott Bukarestben is úgy izgatna az állam nyelve ellen, mint itt csaknem minden nap teszi: biztos lehetne, hogy Bretianoban emberére akadna.

De Magyarországon az állam nyelve ellen, a magyar alkotmány védelme alatt izgatni, ez már más. Hát csakugyan olyan eszményi tanszabadság van abban az áldott Romániában! Már ez kétségtelen, hiszen ezt a »Gazeta« hirdeti és ő csak jobban tudja, mint mi

Halljuk csak és bámuljuk azt a mennyei szabadságot. »Krajovában az első fél év végén az elemi iskolák tanfelügyelője felhitta a róm. kath. és protestáns iskolákat mint magán intézeteket, hogy mindkét nembeli növendékekkel menjenek vizsgázni az állami iskolába, nem (?) egyébert, csak azért, hogy törvényes bizonyítványokat kaphassanak, melyekkel akárhova elmehetnek, mint valami érvényes okmánnyal. Az illető iskolák igazgatói nem hallgatták meg a tanfelügyelő jóakaró tanácsát.

Hát aztán? Aztán szent a béke. A ki ezt figyelemmel elolvassa, megtanulja belőle 1. Hogy Romániában a gör. kel. román tannyelvű államiskolák kivül, a többi felekezetek iskolái mind miud privát intézetek. 2. Hogy ezen privát intézetek törvényes iskola-bizonyítványt nem adhatnak. 3. Hogy törvényes bizonyítványt, mely mindenütt érvényes lehessen, csak úgy lehet szerezni, ha a gör. kel. román államiskolába mennek a többi felekezetek által fentartott, csak privát iskoláknak tekintett iskolák növendékei.

Ez aztán pompás román szabadság és mi is elfogadjuk, ha a »Gazeta« is beleegyezik. Tehát 1. Mától kezdve itt Brassó városában minden iskola, melyet a felekezetek tartanak fenn, csakis privát iskola. 2. Ezeknek az iskoláknak az igazgatói ezennel a saját és tanítványaik érdekében felszólíttatnak, hogy a félelvi vizsgára az állami iskolákba vezessék fiu és leány növendékeiket, mert érvényes és törvényes bizonyítványokat csak is így állíthatnak ki. Ha szót nem fogadnak: az is az ő dolguk, de törvényes iskolai bizonyítvány nincs.

Kell-e Ungariában ez a mennyei, azaz, hogy csak romániai szabadság? Így álcázta le a »Gazeta« a szomszéd Románia tanszabadságát. Így fogja megismertetni a többi országokét is a valódi szabadság megismerése érdekében, melyekhez képest a magyar tanszabadság csak piczula.

Köszönjük szépen, hogy megismerttetett a román tanszabadsággal s kérjük a többit is.

Czenkalji.

A román vámháború.

A romániai megbizottak, habár január 28-ikára jelezték is Bécsbe utazásukat a részletes tárgyalások megkezdésére, még mindég csak otthon vannak.

Ugy látszik, hogy az újabb utasítások megállapítása nehézségeket okoz, mert máig nincs hír a meghatalmazottak megérkezéséről és így a tárgyalások ismét megfeneklettek. Időközben a román sajtó nagyon pesszimistikus hangon ír a tárgyalásokról és nem kecsgeti magát kedvező kilátásokkal. Ez mindenestre érthetetlen, különösen ha tekintetbe vesszük a kalamitást, melybe Románia a vámháború miatt került. A román kormány passzivitása is érthetetlen, mert Románia kereskedelmi és mezőgazdasági osztálya alig várja már a szerződéses viszony helyreállítását és a kormány mégis huzza-halasztja a tárgyalások befejezését.

Előttünk fekszenek romániai konzulatusaink december havi jelentései, melyek kivétel nélkül konstatálják, hogy Románia lakosságának zöme ellenzi a vámháború folytatását. Így a Fokschani konzulatusunk

a következőket jelenti: »Az üzletemberek türelmetlenül várják a kereskedelmi konvenczió megkötését Ausztria-Magyarországgal, — mert abban a nézetben vannak, hogy a hanyatló kereskedelem csak ez által nyerhet ismét lendületet.«

Brai'ai konzulunk írja: »A marhatenyésztők rossz árak felett panaszkodnak és türelmetlenül várják a pillanatot, melyben ismét meg lesz engedve a bevétel Ausztria-Magyarországra.

A brassói áruk készlete nagyon megapadt már. A kereskedők határozottan várják, hogy Ausztria-Magyarországgal a szerződéses viszonyok helyre fognak állíttatni és erre építve, bizonyos fentartással már is jelentékeny megrendeléseket eszközöltek Ausztria-Magyarországban tavaszi szállításra.«

Fokschani konzulatusunk a következőket jelenti: »Az üzletemberek mélyen sajnálják a megszokott kereskedelmi összeköttetések megszakítását Ausztria-Magyarországgal. Ez okból a legnagyobb érdeklődéssel kísérik az új tárgyalások menetéről érkező híreket és ez különösen a mezőgazdasági osztályról mondható, mely a vámháború alatt legtöbbet károsodott.«

A galaczi konzulatus azt jelenti, hogy jelenleg az üzlet teljesen pang, de ha tavasszal lesznek vám-megkönnyítések, az üzlet azonnal élénk lendületet fog nyerni.

Tultschai konzulatusunk írja: »Az a hír, hogy legközelebb megegyezés fog létre jönni Ausztria-Magyarország és Románia között, mindenféle igen kedvező benyomást gyakorolt és ennek következtében az áruk megrendelésében most nagy tartózkodást tapasztalnak.«

Ezekből is látszik, hogy Romániának nagy szüksége volna reánk.

Utasítás a népfölkelésre vonatkozólag a magyar korona országaiban.

(Folytatás.)

A katonailag képzett egyének bejegyzésének az A.-féle népfölkelési összeiró lajstromokba az illető évfolyambeli anyakönyvi lapok szolgálnak alapul, melyek a hadseregtől (a hadi tengerészettől) vagy a honvédségtől elbocsátott, de még a népfölkelési kötelezettségben álló évfolyamokra nézve azon csapatok részéről, melyeknél az egyének fogatékba hozattak, a névjegyzékkel együtt a népfölkelési járás-parancsnokságoknak átadandók.

A népfölkelésre kötelezett, katonailag ki nem képzett egyének összeírása az állítási lajstromokból történik, olyképen, hogy az egy és ugyanazon korosztályba tartozó mindazon egyének, kik a rendes újonc-állításnál vagy utóállításnál a hadseregbe vagy a honvédségbe be nem soroztattak, községenként és évfolyamonként a népfölkelési összeiró lajstromok B. alosztályába bevezettetnek.

Azon egyének, kik az 1868. évi LX. és XLI. törvénycikknek életbeléptetése előtt magukat a katonai szolgálatból kiváltották, szintén bejegyzendők és a kiváltás a »megjegyzés« rovatában előjegyzendő.

A népfölkelési összeiró lajstromok szerkesztése úgy a katonailag ki nem képzettek, valamint ezekkel párhuzamosan a kiképzettek vonatkozólag is, a 23 évesek korosztályával, kezdendő meg és fokozatosan a 37 évesekig, ezek elvégzése után pedig a 2-ik osztályba tartozó katonailag kiképzettek átmenőleg, folytatandó.

A további eljárás az A. B.-féle népfölkelési összeiró lajstromokkal a következő:

Miután az összeiró lajstromok a népfölkelési nyilvántartásoknál a netán rendelkezésre álló megbízható adatok és segédesszük alapján helyettesítettnek, azok az illető községekhez küldetnek el, hol azon egyénekre nézve:

- a) kik időközben más községben szereztek illetőséget,
- b) kik kivándoroltak,
- c) kik teljesen ismeretleneknek tekintendők,
- d) kik időközben elhaltak, végre
- e) kik testi vagy szellemi fogyatkozások folytán a népfölkelési szolgálattételre feltétlenül alkalmatlanok, ezen körülmény az illető rovatban vagy a »megjegyzés« rovatban bejegyzendő.
- f) A népfölkelésre kötelezett azon egyének ellenben, kik időközben növedékbe jutottak, illetőleg azon községben illetőséget szereztek, a lajstromba fölveendők.

Az így helyesbített vagy kiegészített összeiró lajstromok a községekben általános betekintés végett 14 napon át kitételnek, azon felhívással, hogy egyes a népfölkelésre kötelezettekéről szóló esetleges felvilágosító közlemények a községi előjárásnál bejelentendők; aztán a lajstromok a szolgabírák útján, kik az adatok helyességét igazolják, a népfölkelési járás-parancsnokságokhoz beküldetnek.

A népfőkelési járásparancsnokságok a visszaérkezett összeíró lajstromokat felülvizsgálják, szükség esetén további földterítéseket eszközölnék, mire azután azokból a népfőkelési lajstromokat összeállítják és minden községnek a reá vonatkozó másolatot tovább nyilvántartás végett beküldik.

A katonailag ki nem képzettek összeírása egyelőre csak a népfőkelés 1-ső osztályára, t. i. a 37 évesekig terjednek ki. A népfőkelés 2 ik osztályába tartozó katonailag ki nem képzettek összeírása ez idő szerint nem eszközözendő, hanem ezeknek a lajstromait a következő 5 év alatt a népfőkelés 2-ik osztályába a fokozatosan átlépő évfolyamok lajstromai fogják szolgáltatni.

A népfőkelésre kötelezett katonailag kiképezett egyének azonban a 42 évesekig bezárólag összeírandók.

A népfőkelésre kötelezett 19 éveseknek összeírása céljából, a hivatalból megbízott anyakönyvvezetők (valamint az anyakönyv vezetéssel megbízott katonai lelkészek) évenként a kereszteleési és születési jegyzőkönyvekből kivonatokat készítenek a községben (illetőleg nyilvántartási körletükben) született mindazon férfi egyénről, kik ezen kivonat szerkesztése után következő, Gergely-féle naptári évben 19-ik életévüket betölték, vagy betöltötték volna; ezen kivonat ugyanazon módon és minta szerint, ugyanazon időben és számban szerkesztendő és kezelendő, a mint ez a védőtörvények végrehajtására vonatkozó utasítás 11. §-ában a hadköteles korba lépő ifjakra nézve elő van írva.

A 19 évesek a népfőkelési korosztályban álló egyének évenkénti összeírása körül általában azon határozványok nyerne megfelelő alkalmazást, melyek a védőtörvények végrehajtására vonatkozó utasítás 12, 15, 16, 19. és 21. §§-ban a hadköteles korba lépő ifjak összeírására elő vannak írva; csak azt kell figyelembe venni, hogy a népfőkelésre nincsenek kötelező korba lépők (19 évesek) a személyes jelentkezésre nincsenek kötelezve; továbbá, hogy az összeírás csak a honn illetékes egyénekre terjed ki, végre hogy a népfőkelésre kötelezettek összeírásánál fölmentési kérvények nem jönnek tekintetbe.

(Folytatása következik.)

Tanügy.

A brassói ág. evang. német tannyelvű óvóda és óvónők.

Közérdekű lévén, közöljük t. olvasóinkkal a nagyméltóságu vallás- és közoktatási magy. kir. miniszter urnak az erdélyi ág. evang. püspök urhoz f. évi február 2-án 51793. sz. a. kelt, a brassói német tannyelvű óvódákra vonatkozó átiratát.

Tudomásomra jutott, hogy Brassó városában három németnyelvű óvoda van, melyek a brassói ág. evang. presbiterium védelme alatt állanak. Ezen óvóda egyikénél alkalmazva van Schiel Friderika nem képesített óvónő és egy Bécsben képesített segéd-óvónő Langer Lujza: a másiknál szintén külföldön szerzett okmánynyal bíró, azonban mult évi junius hóban a budapesti óvódaképezdében vizsgát tett Lexen Hermin s a harmadiknál pedig a szintén Bécsben képesített Trauschenfels Zsófia. Mind arra mutató körülmények, hogy ez óvódaéknál a magyar nyelv gyakorlása teljesen ki van zárva. Ennélfogva felkérem, (Czimed) miszerint értesítse az erdélyi ág. evang. főconsistoriumot, hogy az óvódaéknál — gyermekkertekben — csak a Magyarországon az országos kisededőv egyesület, vagy a Fröbel nőegylet óvó — gyermekkertésznő — képzőintézetben szabályszerűen képesítést nyert, vagy ha a külföldön képesített, csak általam nostrificált oklevéllel bíró óvónők — gyermekkertésznők — alkalmazhatók, de a kiktől a magyar nyelv tudása feltétlenül megkívántatik. Minden ily intézetben, a hol a lakosság nem magyar ajku, az 1879. évi XVIII. t. cz. alapján követelni kell, hogy a kiseddek a magyar nyelv beszélésébe is bevezetessenek.

Az ily értelemben tett becses intézkedéseinek eredményéről tudósítását elvárom.

Helyi és vidéki hírek.

A brassói magyar polgári kör saját helyiségében vasárnap f. hó 13-án este 7 órakor egy mulató társas estélyt rendez, melyre tagjai és azok ismerősei ezennel tisztelettel meghívhatnak. A rendező bizottság,

A helybeli iparos ifjak önképző egylete jan. 30-iki közgyűlésének határozata folytán az eddigi felolvasásokat tegnap este nyitotta meg, midőn az e célból fölkért Jakab Géza tanár ur érdekes és vonzó felolvasást tartott. A czukorkorról, felolvasását be-

ható szóbeli előadással kísérve s a czukor előállításának különböző proceduráit mutatva be a meglehetősen szép számmal egybegyűlt hallgatóságnak, mely a felolvasó tanár urat zajosan megjelenezte. Ez alkalommal szavalt Mezei Ferencz egyleti tag „Mámorosan“ Komócsy, Józseftől s a sikerült szavaltat megérdemelte a tapsokat; végül pedig Dávid Endre egyl. tag játszott tilinkón néhány népdalt, melyeket élvezettel hallgatott s meg is tapsolt a közönség. — Ezután hetenkint fognak tartatni ez egyletben felolvasások és pedig szerdán este 8 órakor, melyre vendégek szívesen látatnak.

Rendőri legénységünk bálja folyó hó 5-én szombaton este 8 órakor vette kezdetét a Redoute szépen díszített helyiségeiben. A kiküldött számos meghívó folytán igen számos és szép közönség gyűlt össze ezen bálra, melyben a különben csak kellemetlen, rendesen komor és szomorú viszonyoknak kitett rendőreink most egy esztendőben egyszer a kedvnek és gondtalan örömmel adhatták oda magukat. Mintegy 9 órakor megérkeztek a rendőri tiszt urak díszruhában, Hiesch Ferencz főkapitány urral élőkön, kiket a táncsteremben görögtűz világítás és háromszoros zenetussal fogadtak az összecsoportosult rendőrlégények. — Honigberger János rendőrfőmester ekkor röviden német nyelven ekként szólott az érkező vendégekhez: „Rendkívüli tiszteletünkre és örömünkre válik, hogy mélyen tisztelt előjáró tiszt uraink minket ezen bálunkon becses megjelenésük által kitüntetni kegyeskedtek. Ezen kitüntetés jogot ad nekünk gondolni, hogy eddig is már hivatalos teendőink körül és magaviseletünkben m. t. előjáróink meglegedését némileg bár kiérdemeltük. Midőn ígérjük, hogy ezen kitüntetésre jövőre minél érdemesebbekké válni leend iparkodásunk, ezennel magas vendégeinket szívünkben üdvözlöljük!“ A főkapitány megköszönve ezen iránta és a többi urak iránt tanusított figyelmet, rövid válaszában azon óhajának adott kifejeést, hogy jó mulatság mellett a bál szép véget érjen! A zene háromszoros tussára tovább folytatott a félbehagyott csárdás. Ezt követte polka, majd keringő, négyesek stb. a legnagyobb kedéllyel tánczolva míg a „csárdás virradtig“ nevezett utolsó szám a már bádgyadt lábainak értésére adta, hogy a bál sem tart a világ végéig! A bálban és az étteremben igen szép közönség volt együtt. Mindenhol a legjobb kedély uralkodott. A szünóra alatt a teljes városi zenekar a nagy étteremben a legszebb darabokkal emelte a vendégek jó kedvét. A bál a kora reggeli órákig tartott.

A király Budapesten. Ő felsége a magyar fővárosba való utazást elhalasztotta a delegatiók megnyitására, a mely időponttól kezdve az egész udvar Budapesten időzik az egész delegationalis ülészak alatt. Ezen idő alatt a trónörökös pár is Budapestre szándékszik néhány napra jönni.

A magyarság védbástyái. Annak idején ismertette volt az a hatalmas tervezet, melyet Szász Domokos, ref. püspök dolgozott ki a végből, hogy egyházmegyéjének veszélyeztetetebb pontjain, hol hivei lelki gondozás nélkül, elszórtan élnek, többnyire nemzetiségek közé beékelve, körlelkészi s illetőleg missionáriusi állomásokat állithasson föl. Most már, midőn az egyetemes magyar egyházi convent megszavazta a jelentékeny segélyösszegeket s a kulturegylet is nem sokára megszavazandó lesz az övéit, meg fog valósulni e tervezet, mely a püspöknek maradandó alkotása leend. Mint illetékes helyről halljuk, a püspök és igazgatótanácsa most munkálkodnak e körlelkészi állomások különböző szabályzatain s azokkal jó részt el is készültek. Valószínű, hogy ez állomások már e tavasz folyamán fölláthatók s betölthetők lesznek. Ezek is erős védbástyái lesznek a magyar hazafiságnak.

Az osztrák magyar monarchia prófétája. Az osztrák képviselőház elnöke, Smolka dr., a napokban nevezetes levelet kapott, melynek küldője, ki valahol az olasz Svájc egyik kis helyiségében lakik, azt állítja magáról, hogy ő a jövőndőbe lát. Ennél a természetfeletti adománynál fogva mondhatja ő azt és határozottan állítja, hogy 1888. május 29-éig az osztrák-magyar monarchia ment marad háborútól; járványtól és minden egyéb veszedelmes dologtól. A próféta aztán elbeszéli, hogy ő 14 élő gyermek apja, s ha jóslata beteljesedik, a tisztelt képviselőház szíves gondoskodására bizza valamennyit. Akkor aztán ő hajlandó lesz tudományát bármikor is osztrák-magyar monarchia rendelkezésére bocsátani.

Egy gyilkos elfogatása. Brünnből jelentik, hogy Tichy Ferencz egykori leiter nichli vennéglőst elfogták nejével és fiával együtt, azon vád alapján, hogy az utolsó 25 év alatt tizenegy gyilkosságot követtek el s ezek között egy gazdag dísznőkereskedő és egy bárót.

ki egy sörsejgy főnyeremét megnyerte. A bűneseteket a vendéglős egy cselédje árulta el.

A német császár őszintesége. Nem rég egy előkelő porosz tiszt tiszteletgett a német császárnál, ki őt hosszabb beszélgetéssel tüntette ki. Beszéd közben a császár említést tett az érdemekben megőszült H. tábornokról is. „Igen, ugymond, ő jó tábornok, az igaz; csak az a kár, hogy nem tud lovagolni.“ Egy kis szünet után a tiszt füléhez hajolva, ezzel folytatta megjegyzését: „Hiszen most már én sem tudok lovagolni s mondhatom önnek, hogy ha közönséges tábornok volnék, már régen nyugdíjba küldtek volna.“

Medveadászat. A Lividraga mellett fekvő Carar-uradalomhoz tartozó erdőségekben, az örök egy medve tartózkodását fedezték fel, f. hó 2-án vadászatot rendeztek rája, mely alkalommal a medvét kevés keresés után megis lelték ugyan, az észlelt irányban, de kevésben mult, hogy egy erdőőr buzgalmának áldozatául nem esett; a medve ugyanis egy szikla mélyedésben pihent midőn az egyik ór oly közel jutott hozzá, hogy közte és medve közt alig volt két lépés távolság. A vadállat annyira meg volt lepetve, hogy egy helyben maradt és a medve farkasszemét nézett az örrel, miközben az ór két hátrább maradt társa is megérkezett és egyidejűleg két lövéssel sikerült leteríteni a vadállatot. A medve súlya 106 kilogramm, szakértők szerint lehet 6—7 éves.

Közzgazdaság.

A helybeli iparosokra nézve nem lesz érdektelen tudni azon árakat, melyeket a hadügyminiszter a mult év második felében fizetett ruházati czikkeekért. Az alábbiakban adjuk e kimutatást részletesen.

I.		frt.	kr.
Kész cipők	a 15 különféle nagyság százalékos arányában	5	01
féleszímák		6	15
lovassági csizmák		6	79
magyar gyalogsági csizmák		6	04
huszárcsizmák		6	76
fejelés a csizmákhoz		3	31
II.		frt.	kr.
Köpenyeg, gyalogsági		9	07
„ tirol vadász		9	06
„ tábori tűzérség		10	42
„ lovas ütég		10	85
„ genie és utász		9	14
„ dragonyos		13	40
„ huszár		13	36
Kabát, gyalogsági		5	35
„ tirol vadász		5	28
„ genie		5	56
„ utász		5	48
„ tábori tűzér		5	49
„ dragonyos		4	85
„ szekeresz		5	07
„ rokkantak		5	94
„ tiszti szolgálk		5	03
„ ulánka		6	36
prémes kabát, dragonyos		12	95
„ ulánka		14	26
Atilla, világok kék		13	32
„ sötét kék		13	75
Zubbony (Blouse) gyalogsági		4	20
„ vadász		3	71
„ genie		3	85
„ utász		3	74
„ tűzér		3	84
„ dragonyos		4	13
„ huszár		4	12
„ train és tiszti szolga		4	10
Ujjas (Aermelleibel)		2.58—	2.88
Pantallon, gyalogsági		2	61
„ vadász		3	86
„ genie		3	84
„ műszaki tűzérség		3	64
„ vártűzérség		4	39
Posztónadrág, magyar gyalogsági		3	18
Térdnadrág, boszniai gyalogság számára		4	11
Csizmanadrág, dragonyos		4	28
„ ulánus		4	18
„ huszár		3	58
„ tábori tűzérség		3	77
„ lovassági tiszti szolga		2	70

Irodalom.

Szathmáry György orsz. képviselő s jeles publicistának általunk már jelzett „Tanulmányok“ című nagyobb szabású művének I. kötete már megjelent s. p. Aigner Lajos kiadásában Budapesten, ára 2 frt 50 kr.

A kitűnő művel lapunk jövő számban behatóan

